

วุฒิสภา

รายงาน ผลการพิจารณาศึกษา ของคณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา

การผลิตและพัฒนา **ครู**
บนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษา
ในทศวรรษที่สอง

สำนักบรรณสาร
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

Legislative Institutional Repository of Thailand

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

นายเจริญ ภัคดีวานิช
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์
ประธานคณะกรรมการ

นายโชติรัต ชวนิชย์
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่หนึ่ง

นายตวง อันตะไชย
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สอง

นายเกียรติยศ สายนุ้ย
เลขาธิการคณะกรรมการ

นายสุริยา ปิ่นจอร์
โฆษกคณะกรรมการ

พลอากาศเอก ณฑพฤษภ์ มั่นชะจิตร
กรรมการ

นายธนู กุลชล
กรรมการ

รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ชิตพงศ์
กรรมการ

พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๗-๘

ที่ สว (กมธก) ๐๐๑๙/(ร ๓๑)

วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๗ วรรคสอง (๑๖) โดยคณะกรรมการการศึกษาเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติ การให้บริการทางการศึกษา สำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และความเป็นอิสระทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายเจริญ ภัคดีวานิช
๒. นายโชติรัส ชวนิชย์
๓. พลอากาศเอก ณพฤษภ์ มัณฑะจิตร
๔. นายตวง อันทะไชย
๕. นายธนู กุลชล
๖. นายประดิษฐ์ ต้นวัฒนพงษ์
๗. รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ชิตพงศ์
๘. นายภิญโญ สายนุ้ย
๙. นายมูฮัมหมัดรอฮตี บอดอ
๑๐. นายวรวิทย์ บารู
๑๑. นายวิทยา อินาลา
๑๒. นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์
๑๓. นางสาวสมล สุตะวิริยะวัฒน์
๑๔. พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ
๑๕. นายสุรียา ปันจอร์

LIERT ต่อมา ...

ต่อมา กรรมการธิการได้มีหนังสือแสดงเจตนาขอลาออกจากตำแหน่งกรรมการฯ ดังนี้

๑. นางสาวสมล สุตะวิริยะวัฒน์ ลาออกตั้งแต่วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑
๒. นายประดิษฐ์ ดันวัฒนะพงษ์ ลาออกตั้งแต่วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๑
๓. นายวรวิทย์ บารุ ลาออกตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑
๔. นายวิทยา อินาลา ลาออกตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒
๕. นายมูหามะรอสดี บอตอ ลาออกตั้งแต่วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓

โดยที่ประชุมได้รับทราบแล้วในคราวประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๕๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ครั้งที่ ๑๖/๒๕๕๒ วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓

บัดนี้ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “การผลิตและพัฒนาครู : บนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” และได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาต่อไป

(ลงชื่อ) สิริวัฒน์ ไกรสินธุ์

(นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวจุฑามาศ พุทธิงกุโร)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา

สำนักกรรมการฯ ๓

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สิริวัฒน์ พิมพ์

จุฑามาศ/พิมพ์/สิริวัฒน์/อภิรดา/นพรินทร์ ทาน

Legislative Institutional Repository of Thailand

รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๗ (๑๖) โดยคณะกรรมการการศึกษาเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติ การให้บริการทางการศึกษา สำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทย บนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และความเป็นอิสระทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บัดนี้ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “การผลิตและพัฒนาครู : บนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” และได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ และข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๙๕ ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษาเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ โดยการรวบรวมเอกสาร รายงาน ประเด็นปัญหา ข้อคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะ ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษา เพื่อประมวลผลและสรุปเป็นรายงานผลการพิจารณาศึกษา ของคณะกรรมการฯ

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ คณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งให้นางสาวจุฑามาศ พุทธิงกุโร ผู้อำนวยการกลุ่มงาน คณะกรรมการการศึกษา สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการประจำคณะกรรมการฯ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๕ วรรคสาม

๒.๒ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษาเอกสารทางวิชาการ รายงานผลการศึกษา และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ คณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อจัดทำรายงานผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เรื่อง “การผลิตและพัฒนาครู : บนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” โดยคณะอนุกรรมการคณะดังกล่าว ประกอบด้วย

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

๑. นายเจริญ ภัคดีวานิช
๓. นายวิศร์ อัครสันตติกุล
๕. นายชูศักดิ์ เปรมปรีดา
๗. นางรุ่งนภา รุ่งเรืองศิลป์
๙. ว่าที่ร้อยตรี นันทเดช โชคถาวร
๑๑. นายสมบูรณ์ เชื้อตระกูล
๑๓. นายสนอง ชาระมาตย์

๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภิเชก จันท์เอี่ยม
๔. นางสาวเพลินดา กลัมพากร
๖. นางสาวสุพัทธา คงเรือง
๘. พันตรีหญิง อริตรา เครือเข้า
๑๐. นายสกล คามบุศย์
๑๒. นายสุวิทย์ มูลคำ
๑๔. นายสุรพันธ์ โกยวาณิชย์

๑๕. นายโพยม จันทร์น้อย
๑๗. นางแสงระวี วาจาวิฑู

๑๖. นายประสาน ประวัติรุ่งเรือง

อนุกรรมการ

๑. นายภิญโญ สายนัย	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลอากาศเอก ณพฤษก์ มั่นตะจิตร	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๓. นายสุรเจต ไชยพันธ์พงษ์	อนุกรรมการ
๔. นายณัฐพล ชุมวรฐายี	อนุกรรมการ
๕. นางเยาวลักษณ์ คงพูล	อนุกรรมการ
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเสริฐ อินทร์รักษ์	อนุกรรมการ
๗. นาวาอากาศเอก พินิจ ทรัพย์ทวีแสง	อนุกรรมการ
๘. นายสมศักดิ์ คชฤทธิ์	อนุกรรมการ
๙. นายจรัสศักดิ์ กลิ่นพิบูลย์	อนุกรรมการ
๑๐. นายศิริวัฒน์ อุทธอินทร์	อนุกรรมการ

๒.๔ คณะกรรมการฯ ได้จัดเสวนาเพื่อรับฟังความคิดเห็น เรื่อง “การผลิตและพัฒนาครู : บนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” จำนวน ๔ ครั้ง ดังนี้

- ภาคกลาง เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๓ ระหว่างเวลา ๐๘.๐๐-๑๕.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องกรุงธนบอลรูม ชั้น ๓ โรงแรมรอยัลริเวอร์ ถนนจรัญสนิทวงศ์ กรุงเทพมหานคร

- ภาคใต้ เมื่อวันที่ศุกร์ที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ระหว่างเวลา ๐๘.๐๐-๑๕.๓๐ นาฬิกา ณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

- ภาคเหนือ เมื่อวันที่ศุกร์ที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๓ ระหว่างเวลา ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องเอื้องคำ ชั้น ๓ อาคารราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อวันที่ศุกร์ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ ระหว่างเวลา ๐๘.๐๐-๑๕.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประดับพลอย ชั้น ๑ ศูนย์ประชุมโรงแรมเพชรรัชต์ การ์เด็น โรงแรมเพชรรัชต์ การ์เด็น จังหวัดร้อยเอ็ด

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “การผลิตและพัฒนาครู : บนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” โดยแบ่งออกเป็น ๓ บท ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ การผลิตและพัฒนาครู : บนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

บทที่ ๓ สรุป และข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

LIRT

(๓)

ในการนี้ คณะกรรมาธิการฯ ได้มติเห็นชอบรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง “การผลิตและพัฒนาครู : บนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” ซึ่งคณะอนุกรรมาธิการเพื่อจัดทำรายงานผลการพิจารณาการศึกษาของคณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา ได้จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมาธิการฯ จึงขอนำเสนอรายงานการพิจารณาศึกษา พร้อมข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการฯ ตามรายงานท้ายนี้ ต่อที่ประชุมวุฒิสภา หากที่ประชุมได้พิจารณาให้ความเห็นชอบกับผลการพิจารณาศึกษา พร้อมข้อสังเกต และข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการฯ แล้ว ขอได้โปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามความเห็นสมควรต่อไป ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(นายภิญโญ สายบุญ)

เลขานุการคณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
บทที่ ๑ บทนำ	๑
บทที่ ๒ การผลิตและพัฒนาครู : บนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง	๕
การผลิตครู	๕
การพัฒนาครู	๘
สวัสดิการและสวัสดิภาพครู	๙
มาตรฐานวิชาชีพครู	๑๐
บทที่ ๓ สรุป และข้อเสนอแนะ	๑๑
สรุปผลการพิจารณาศึกษา	๑๑
ข้อเสนอแนะจากการพิจารณาศึกษา	๑๓
บรรณานุกรม	๑๖

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

จากผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา โดยการสังเคราะห์จากการจัดประชุมเสวนาเพื่อรับฟังความคิดเห็น เรื่อง “การผลิตและพัฒนาครู : บนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” จำนวน ๔ ครั้ง โดยครั้งที่ ๑ จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๓ ณ กรุงเทพมหานคร ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ณ จังหวัดกระบี่ ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๓ ณ จังหวัดเชียงใหม่ และครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ ณ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยผู้ที่เข้าร่วมประชุมเสวนามาจากกลุ่มบุคคลที่หลากหลายสาขาอาชีพ ทุกระดับชั้น และจากการพิจารณาศึกษารายงานการประชุมคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ตลอดจนจากการสังเคราะห์รายงานของหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ประเด็นด้านสวัสดิการและสวัสดิภาพครู และประเด็นด้านมาตรฐานวิชาชีพครู เป็นประเด็นที่ได้เพิ่มเติมจากการเสวนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ในเรื่อง “การผลิตและพัฒนาครู : บนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา จึงได้เพิ่มเติมประเด็นดังกล่าว เป็นประเด็นในการพิจารณาศึกษาครั้งนี้ด้วย

ผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เรื่อง “การผลิตและพัฒนาครู : บนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” สามารถสรุปประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะได้ ๔ ประการ คือ การผลิตครู การพัฒนาครู สวัสดิการและสวัสดิภาพครู ตลอดจนมาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งสามารถสรุปประเด็นได้ ดังนี้

๑. การผลิตครู

ในปัจจุบันประเทศไทยมีรูปแบบการผลิตครูหลายรูปแบบ โดยมีสถาบันการศึกษาหลักที่ผลิตครูทั้งที่เป็นมหาวิทยาลัยของภาครัฐและภาคเอกชน มีการจัดทำโครงการผลิตครูพันธุ์ใหม่ มีการคัดเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญ และมีศักยภาพเป็นฝ่ายผลิตครู มีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่เป็นทุนการศึกษาแก่ผู้เข้าร่วมโครงการผลิตครูพันธุ์ใหม่ แต่การดำเนินงานที่ผ่านมาการผลิตครูประสบปัญหามากมาย กล่าวคือ การผลิตครูและการใช้ครูไม่สอดคล้องกัน และสถาบันผลิตครูไม่มีความเชื่อมั่น ไม่มีความภูมิใจในการผลิตครู รวมทั้งกระบวนการในการผลิตครูเน้นการท่องจำ ครูจึงสอนให้นักเรียนท่องจำ ขาดการวิเคราะห์และสร้างปัญญา (Wisdom) ให้แก่นักเรียน นอกจากนี้ พบว่ายังขาดการประสานแผนการผลิตครูระหว่างหน่วยงานผลิตครูด้วยกัน มีการผลิตครูมากเกินไปในบางสาขา และน้อยเกินไปในบางสาขา ทำให้มีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาชีพครูตกงานและขาดแคลนครูในบางวิชา ดังนั้น คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้เสนอแนวทางเพื่อยกระดับการผลิตครูให้มีประสิทธิภาพไว้ ดังนี้

๑.๑ ภาครัฐควรมีแผนแม่บทในการผลิตครูที่มีความสอดคล้องกับความต้องการในแต่ละสาขา และอัตรากำลังที่สามารถบรรจุได้ ในระยะ ๓-๕ ปี

LIART

๑.๒ ภาครัฐควรมีทิศทางและนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนงบประมาณ และทุนการศึกษาในการผลิตครูตามแผนแม่บท โดยเฉพาะในส่วนที่ภาครัฐเห็นว่ามีความสำคัญเร่งด่วนต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย

๑.๓ ภาครัฐควรให้ความสำคัญกระบวนการผลิตครูของสถาบันผลิตครู ให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู

๑.๔ การผลิตครูในสถาบันอุดมศึกษา ควรจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนไทย เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้จริง

๑.๕ สถาบันผลิตครูควรร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อทราบถึงความต้องการและความเคลื่อนไหวของสถานศึกษาตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด

๑.๖ สถาบันผลิตครูควรทำการศึกษาวิจัยเพื่อสำรวจความต้องการและการประเมินผลของผู้สำเร็จการศึกษาที่จบไปเป็นครูตามสังกัดต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

๑.๗ รัฐบาลควรทบทวนนโยบายการผลิตครู ซึ่งในปัจจุบันมีการรับนักศึกษาครูประมาณปีละ ๕๐,๐๐๐-๖๐,๐๐๐ คน แต่มีอัตรารองรับการบรรจุเพียง ๖,๐๐๐ อัตรา ต่อปี ซึ่งจะทำให้บัณฑิตตกงานเป็นจำนวนมาก และสิ้นเปลืองงบประมาณที่ใช้ในการผลิต

๑.๘ ครูพันธุ์ใหม่ต้องมีลักษณะต่างจากครูพันธุ์เก่า ที่มุ่งเน้นแต่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กเป็นหลัก ครูพันธุ์ใหม่ต้องสามารถสอนให้เด็กสามารถคิดวิเคราะห์ และสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ครูพันธุ์ใหม่ต้องทำหน้าที่เป็น Mentor ที่สามารถเป็นที่พึ่งและกระตุ้นให้เด็กไขว่คว้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะผลักดันให้เด็กสามารถมีความรู้หรือเก่งมากกว่าครูผู้สอน

๑.๙ ในปัจจุบันความรู้ทางวิชาการจะอยู่ในรูปของภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ แม้จะมีอยู่ในรูปของภาษาไทยบ้างก็เป็นส่วนน้อย ดังนั้น จึงควรทำให้ความรู้ทางวิชาการที่อยู่ในรูปของภาษาอังกฤษ เป็นความรู้ที่คนไทยสามารถค้นคว้าและรับรู้ได้อย่างแพร่หลาย ด้วยเหตุนี้ จึงต้องมีการผลักดันและส่งเสริมนโยบาย Bilingual ให้แก่คนไทยทุกคน รวมถึงคนในระดับรากหญ้า ให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะเป็นการรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย ในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ ตลอดจนทำให้คนไทยสามารถไปประกอบอาชีพที่ต้องใช้ความสามารถสูงในประเทศในกลุ่มอาเซียนได้ในอนาคต เพราะหากไม่มีการเตรียมการรองรับเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ก็จะมีคนต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก แต่คนไทยสามารถจะไปทำงานในต่างประเทศได้เฉพาะการใช้แรงงานที่มีผลตอบแทนต่ำเท่านั้น เพราะขาดความรู้ด้านภาษาอังกฤษ

๒. การพัฒนาครู

ในการพัฒนาครูปัจจุบันมีหน่วยงานหลักของรัฐบาลเข้ามาดูแลการพัฒนาครู เพื่อให้ครูพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ โดยกระบวนการพัฒนาในหลายรูปแบบ อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาหลัก ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู คือ ปัจจุบันครูต้องทำงานหนัก เพราะครูต้องทำงานอื่นนอกเหนือจากการสอน ซึ่งทำให้เบียดบังช่วงเวลาการสอนของครู ครูทำงานในสายวิชาชีพตนเองน้อย ทั้งนี้ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เห็นว่า การพัฒนาครูนอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่แล้ว สามารถทำให้เกิดขึ้นได้จาก “กำลังใจ” ซึ่งเกิดจากการได้รับการยอมรับจากสังคม และความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ตลอดจนการได้เห็นซึ่งผลงาน โดยคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา มีข้อเสนอว่า ควรยึดหลักให้มีการจัดการประเมินผลงานครูเสียใหม่โดยยึดหลักการประเมินผลงานของครูโดยดูที่ตัวเด็กมากกว่าเอกสารและให้เกิดความเป็นธรรมอย่างแท้จริง นอกจากนี้ทางคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้เสนอแนวทางการผลิตครูเพื่อให้บรรลุเป้าหมายบนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ดังนี้

๒.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประเมินสมรรถนะของครูเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ การจัดทำแผนพัฒนาครู ควรต้องมีความสอดคล้องกับผลการประเมินสมรรถนะของครู มีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการยกระดับคุณภาพครูในระยะ ๓-๕ ปี

๒.๓ การพัฒนาครูควรเป็นการออกแบบการฝึกอบรมและพัฒนาในลักษณะของเทคนิคการฝึกอบรมสอนงานในขณะปฏิบัติงานจริง (On - the - job Training) เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบเทือนเวลาการทำงานของครู

๒.๔ รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างเครือข่ายของครูแกนนำ ครูดีเด่นที่ได้รับรางวัลในด้านต่างๆ เพื่อเป็นวิทยากร พี่เลี้ยงหรือเป็นครูแกนนำในการร่วมมือกันพัฒนาครูกับหน่วยงานศึกษานิเทศก์ ในเขตพื้นที่เดียวกัน หรือข้ามเขตพื้นที่ โดยแบ่งกลุ่มตามสาระการเรียนรู้

๒.๕ การฝึกอบรมและพัฒนาครูควรให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติหน้าที่

๒.๖ รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีความร่วมมือกับภาคเอกชนที่มีความชำนาญในการผลิตนวัตกรรมหรือสื่อการเรียนการสอนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

๒.๗ การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนในการส่งนักศึกษาในท้องถิ่น โดยคัดเลือกจากคนดีคนเก่งในท้องถิ่นเข้าศึกษาในสถาบันศึกษาที่ผลิตครู เพื่อให้เป็นครูในท้องถิ่นนั้น ๆ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครู โดยดำเนินการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับครูในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

๒.๘ หน่วยงานส่วนกลางควรมีหน้าที่ในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางเกี่ยวกับการพัฒนาครูในระดับชาติ

๒.๙ หน่วยงานส่วนกลางควรกระจายความรับผิดชอบให้เขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนาครู โดยใช้ศักยภาพของเขตพื้นที่การศึกษาเป็นตัวตั้ง และมีหน่วยงานซึ่งมีศึกษานิเทศก์และนักวิชาการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกำลังหลัก รวมทั้งมีการทำงานในลักษณะของการประสานพลัง (Synergy) กับสถาบันอุดมศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

๒.๑๐ การพัฒนาครูควรมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับมาตรฐานวิชาชีพครู

๓. ด้านสวัสดิการและสวัสดิภาพครู

อาชีพครูในปัจจุบันไม่สามารถจูงใจ และเสริมสร้างกำลังใจในการทำงานของครูเท่าที่ควร ครูขาดแรงบันดาลใจในการสอน เพราะครูส่วนหนึ่งเงินเดือนเพิ่มขึ้น ครูที่มีความสามารถบางส่วนไม่สามารถเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้นได้ ครูที่มีคุณภาพในโรงเรียนขนาดเล็กในบางสาขาวิชาต้องย้ายเข้าโรงเรียนขนาดใหญ่ เพื่อให้สามารถทำผลงานและขอเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้นได้ นอกจากนี้ผลตอบแทนของครูที่ได้รับยังต่ำ เมื่อเทียบกับภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบ จากกรณีดังกล่าว คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา จึงได้เสนอแนวทางการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูไว้ดังนี้

๓.๑ ควรมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติงานหรือชั่วโมงการสอนขั้นต่ำของครู หากมีการปฏิบัติเกินกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ ให้จ่ายค่าตอบแทนเพิ่มตามชั่วโมงหรือภาระงานที่เพิ่มขึ้นต่อสัปดาห์

๓.๒ ควรมีการส่งเสริมให้ครูผลิตผลงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน และมีการประกวดผลงานดังกล่าวในระดับต่างๆ อย่างกว้างขวาง โดยนอกจากการยกย่องเชิดชูเกียรติครูแล้ว รัฐควรจัดสรรเป็นเงินรางวัล ตอบแทนให้แก่ครูที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

๓.๓ รัฐควรสนับสนุนสวัสดิการของครูโรงเรียนเอกชนให้มีความเท่าเทียมกับครูของรัฐบาล อาทิเช่น สวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร ตลอดจนโอกาสในการเข้าถึงการอบรมและพัฒนาวิชาชีพเนื่องจากโรงเรียนเอกชนเป็นหน่วยงานช่วยแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของรัฐบาล

๔. ด้านมาตรฐานวิชาชีพครู

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เห็นว่า มาตรฐานวิชาชีพครูเป็นการควบคุมและรักษามาตรฐานการประกอบวิชาชีพ โดยกำหนดให้มีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครูด้วย ทั้งนี้ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้เสนอแนวทางการพัฒนา มาตรฐานวิชาชีพครู ดังนี้

๔.๑ ควรมีระบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูเพื่อเป็นต้นแบบที่ดีแก่ศิษย์

๔.๒ ควรมีการส่งเสริมให้ครูนำความรู้ไปถ่ายทอดแก่ศิษย์ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ

๔.๓ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันจัดให้มีการประมวลความเห็นเกี่ยวกับมาตรฐาน วิธีการประเมิน และปรับระดับความชำนาญตามประเภทงานต่างๆ ของครู ให้มีความเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องในวิชาชีพครูทั้งปวง เพื่อทั้งเป็นการพัฒนาวิชาชีพครู และพัฒนาระบบการยกระดับอาชีพครู

ผลการศึกษาพิจารณาของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เรื่อง “การผลิตและพัฒนาครู : บนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” ในครั้งนี้ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เห็นว่า ปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นปัจจัยและกลไกสำคัญประการหนึ่งในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา จึงได้พยายามเสนอแนวทางไว้อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด เพื่อให้รัฐบาล ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นกรอบในการกำหนดนโยบายและนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (Policy and Policy Implementation) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

บทที่ ๑ บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมา

ประเทศไทยเริ่มมีการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาจนถึงวันนี้ เป็นเวลากว่า ๑๐ ปี หรือเรียกว่าเข้าสู่ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษาแล้ว ซึ่งที่ผ่านมาการปฏิรูปการศึกษาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง เช่น การปรับโครงสร้างของหน่วยงานทางการศึกษาให้มีเอกภาพยิ่งขึ้น การจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) การออกนอกระบบของมหาวิทยาลัย เป็นต้น แต่ผลของการปฏิรูปการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ทั้งวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา และที่สำคัญการคิดวิเคราะห์ การอ่าน และการเขียน อันเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ยังต่ำกว่ามาตรฐานและมีแนวโน้มต่ำลงเรื่อย ๆ แม้ว่าจะมีความโดดเด่นบ้างในบางด้านก็ตาม รวมทั้งปัญหาคนไทยที่ยังไม่รักการเรียนรู้เท่าที่ควร (พิณสุดา สิริธรงค์, ๒๕๕๒) การพัฒนาผู้เรียนและคุณภาพการศึกษามุ่งเน้นพัฒนาที่ตัวครู คณาจารย์ เป็นหลัก เพราะครูเป็นกลไกการพัฒนาผู้เรียนและยกระดับคุณภาพการศึกษาย่างยั่งยืน จึงอาจกล่าวได้ว่าคุณภาพของครูอยู่ที่กระบวนการผลิตและพัฒนาครูเป็นสำคัญ

การผลิตครู ในปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อผลิตครูในหลักสูตรที่หลากหลาย ได้แก่ หลักสูตรการผลิตครูแนวใหม่ ๕ ปี หลักสูตรการผลิตครู ๔ ปี หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสำหรับผู้ที่จะบรรณารักษ์สาขาอื่น และหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา นอกจากนี้ ยังมีโครงการผลิตครูที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ใน ๕ สาขาวิชา คือ คณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ และวิทยาการคอมพิวเตอร์ ในปีการศึกษา ๒๕๔๑-๒๕๔๘ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๑)

สำหรับการพัฒนาครู มีการจัดตั้งสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (สคบศ.) เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๘ และมีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ปี ๒๕๔๙-๒๕๕๑ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ๖ ประการ ได้แก่ ๑) การสร้างภาวะผู้นำเพื่อบริหารการเปลี่ยนแปลง ๒) การพัฒนาประสิทธิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ๓) การสร้างแนวร่วมเครือข่ายการพัฒนาและคลังความรู้ผู้เชี่ยวชาญ ๔) การส่งเสริมการศึกษาต่อ ๕) การสร้างเอกภาพและระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และ ๖) การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนา ในปลายปี ๒๕๕๐ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๐) จำนวน ๖ ยุทธศาสตร์ ซึ่งในยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคุณภาพครู คณาจารย์และ

LIART

บุคลากรทางการศึกษา มีเป้าหมายให้มีครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาพอเพียงตามเกณฑ์ และมีคุณภาพที่จะจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งมีระบบการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อมุ่งส่งเสริมคุณภาพและตอบสนองความต้องการในการพัฒนาการศึกษาโดยรวมของประเทศ โดยมีกลยุทธ์ในการเร่งแก้ปัญหา การขาดแคลนครู และบุคลากรทางการศึกษา ทบทวนระบบการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อมุ่งเสริมสร้างคุณภาพและตอบสนองความต้องการ และพัฒนา ระบบบริหารงานบุคลากรที่เชื่อมโยงกับผลงานด้านคุณภาพและให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ นอกจากนี้ แผนปฏิบัติราชการไทยเข้มแข็ง ๒๕๕๕ (แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ ระยะที่ ๒ : ๒๕๕๓-๒๕๕๕) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.) กำหนดให้มี โครงการพัฒนาครูทั้งระบบ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้คนดี คนเก่ง มีศรัทธาเข้าสู่วิชาชีพครู กำหนด ยุทธศาสตร์การผลิตครู ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล ระดม ส่วนราชการ หน่วยงาน องค์กร สถาบันทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีบทบาท ในการพัฒนาครูมาทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการร่วมกัน และจัดหรือสร้างให้มีระบบการ บริหารทรัพยากรบุคคลที่ธำรงไว้ซึ่งครูมืออาชีพ โครงการพัฒนาครูทั้งระบบนี้มีกิจกรรม การพัฒนาครู ๑๓ กิจกรรม ได้แก่ ๑) การผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๕ ปี) ระยะที่ ๒ (๒๕๕๓-๒๕๖๒) ๒) เสริมสร้างความเข้มแข็งการบริหารทรัพยากรบุคคลในเขตพื้นที่การศึกษา ๓) พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรบุคคล ๔) พัฒนาระบบการบริหาร อัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ๕) ปรับโครงสร้าง อัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษา ๖) โครงการคืนครูให้นักเรียน ๗) จัดระบบพัฒนาครู เชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูรายบุคคล ๘) พัฒนาครูดี ครูเก่ง Master Teacher ๙) ฝึกอบรม ยกระดับคุณภาพครูให้เป็นครูดี ครูเก่ง มีคุณภาพ คุณธรรม ๑๐) โครงการพัฒนาระบบนิเทศ แนวใหม่ ๑๑) พัฒนาครูด้วยระบบ e-Training ๑๒) จัดตั้งศูนย์ประสานงาน และศูนย์เครือข่าย การพัฒนาวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพครู และ ๑๓) จัดตั้งศูนย์พัฒนาครู ๑๘๕ ศูนย์

อย่างไรก็ตาม การผลิตและพัฒนาครูที่ผ่านมา ยังมีปัญหาที่ต้องเร่งพัฒนาและปรับปรุง ซึ่งจากบันทึกการประชุมคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ครั้งที่ ๒๘/๒๕๕๑ (๔ ธันวาคม ๒๕๕๑) กล่าวถึง ผลการสำรวจข้อมูลนักเรียนที่ต้องการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาหลังประกาศใช้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ พบว่า ปัญหาการผลิตครูมีสาเหตุมาจากนักเรียนที่เลือกเรียนคณะครุศาสตร์หรือคณะ ศึกษาศาสตร์ส่วนมากเป็นนักเรียนที่ไม่คิดว่าจะเรียนเพื่อไปเป็นครู หรือเป็นนักเรียนที่สอบเข้าเรียน ในคณะอื่น ๆ ไม่ได้ จึงมาเลือกเรียนในคณะนี้ ทำให้ระบบการศึกษาไทยได้คนที่ไม่มีจิตวิญญาณ ในการเป็นครูและไม่เก่งไปสอนเด็ก ประกอบกับที่ผ่านมามีการศึกษาในคณะดังกล่าวเป็นการศึกษา ในระดับปริญญาตรี หลักสูตร ๔ ปี ที่ระบุให้นักศึกษาที่ศึกษาในปีสุดท้ายจะต้องฝึกสอนเป็นเวลา ๑ ภาคการศึกษาเท่านั้น นอกจากนี้ หลักสูตรการผลิตครูยังไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง

ขาดการประสานระหว่างหน่วยผลิตและหน่วยใช้ครู คุณภาพบัณฑิตยังไม่เป็นที่พึงพอใจ (คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา, ๒๕๕๒)

ในส่วนของปัญหาการพัฒนาครุ นั้น พบว่า ปัญหาจากการที่ต่างฝ่ายต่างพัฒนาครู ของตนเองแต่ขาดการบันทึกข้อมูลการจัดอบรมหรือการพัฒนาครูที่แต่ละหน่วยงานจัด และขาดการประสานแผนการพัฒนาครุระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทำให้การพัฒนาครุไม่มี กระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่องตามระดับสมรรถนะของครูและขาดการติดตามประเมินผล ทำให้ เกิดความซ้ำซ้อนของหลักสูตรการพัฒนา สิ้นเปลืองงบประมาณและเวลาของครู รวมทั้งไม่ผ่าน เกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เนื่องจากโรงเรียนไม่ได้บันทึกข้อมูลการพัฒนาของครูแต่ละคนไว้ด้วย ประกอบกับในแต่ละพื้นที่ ไม่มีการพัฒนาครุ เพราะไม่มีการนิเทศหรือการสอนกันเองในพื้นที่ เนื่องจากผู้บริหารในสถานศึกษา ไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครุ (คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา, ๒๕๕๒)

จากการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ เป็นต้นมา ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๒) พบปัญหาที่ต้องเร่งปรับปรุงแก้ไข พัฒนา และสานต่อในด้านการผลิตและพัฒนาครุ คณาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถและมีปริมาณ เพียงพอว่าเนื่องจากนโยบายจำกัดอัตรากำลังคนภาครัฐ ผนวกกับการใช้มาตรการจูงใจให้ครู ออกก่อนเกษียณตั้งแต่ปี ๒๕๔๓-๒๕๔๙ ทำให้โรงเรียนสูญเสียอัตราครุไปจำนวน ๕๓,๙๔๘ อัตรา (ครูเกษียณ ๗๔,๗๘๔ อัตรา ได้อัตราคืนเพียง ๒๐,๘๓๖ อัตรา) อีกทั้งบัณฑิตครุศาสตร์/ ศึกษาศาสตร์บางส่วนจบแล้วไม่เป็นครู อาจารย์มีปัญหาครูสอนไม่ตรงตามวุฒิและการขาดแคลนครู ในบางพื้นที่ ทำให้มีการขาดแคลนครูโดยรวมในเชิงปริมาณและคุณภาพ ทั้งระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับในอนาคตอีก ๕-๑๐ ปีข้างหน้า จะมีครูประจำการเกษียณอายุจำนวนมากกว่าร้อยละ ๕๐ ส่วนการคัดเลือก บุคคลเข้าสู่วิชาชีพครู พบว่า ขาดระบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพต่อเนื่องและขาดการดูแล เอาใจใส่อย่างจริงจัง ทำให้ครูไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบเพียงพอ

กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๙) กำหนด ยุทธศาสตร์ผลิตและพัฒนาครุ คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นครูดี ครูเก่งและครู คุณธรรม โดยกำหนดเป้าหมายภายในปี ๒๕๕๔ สถาบันผลิตครุ คณาจารย์และบุคลากร ทางการศึกษาได้รับการพัฒนาและฟื้นฟูให้มีศักยภาพในการผลิตครุอย่างเข้มข้น อย่างน้อย ภูมิภาคละ ๑ แห่ง ครู คณาจารย์ทุกคนมีจิตวิญญาณความเป็นครู มีความตระหนักในวิชาชีพ มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถและทักษะตามมาตรฐานวิชาชีพ สามารถจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสอดคล้องกับสภาพและบริบทของสถานศึกษาและความต้องการ ของประเทศ รวมทั้งมีครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในปริมาณที่เพียงพอที่จะจัด การศึกษาได้อย่างมีคุณภาพโดยเฉพาะในสาขาที่ขาดแคลนในทุกๆระดับ ทุกประเภท

LIRT

จากปัญหาการผลิตและพัฒนาครูดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ซึ่งเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๗ วรรคสอง (๑๖) มีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการพิจารณา สอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ ของชาติ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชนโดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทย บนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และความเป็นอิสระทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงได้จัดเสวนา เรื่อง “การผลิตและพัฒนาครู : บนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” เพื่อนำข้อมูลมา ประกอบการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการศึกษา

บทที่ ๒

การผลิตและพัฒนาครู : บนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

จากรายงานการประชุมคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา และจากการจัดประชุมเสวนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนใน เรื่อง “การผลิตและพัฒนาครู : บนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” ในทุกภูมิภาคของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาครู ดังนี้

การผลิตครู

๑. สภาพการผลิตครู

๑.๑ หลักสูตรการผลิตครู ปัจจุบันการผลิตครูในประเทศไทยมี ๔ รูปแบบ ดังนี้

๑.๑.๑ รูปแบบดั้งเดิม หลักสูตรการผลิตครูเป็นของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ อาจารย์ผู้สอนเป็นอาจารย์ในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ รูปแบบนี้ส่วนใหญ่ดำเนินการในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

๑.๑.๒ รูปแบบดั้งเดิมประยุกต์ หลักสูตรการผลิตครูเป็นของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูเป็นอาจารย์ในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ส่วนวิชาเอก เช่น คณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ ฯลฯ สอนโดยอาจารย์ในคณะเจ้าของศาสตร์ รูปแบบนี้ส่วนใหญ่ดำเนินการในมหาวิทยาลัยของรัฐ (เดิม)

๑.๑.๓ รูปแบบใหม่ เป็นหลักสูตรวิชาชีพครูและหลักสูตรวิชาเอก โดยหลักสูตรวิชาชีพครูเป็นหลักสูตรที่คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์กำหนดขึ้น ส่วนหลักสูตรวิชาเอกเป็นหลักสูตรที่คณะเจ้าของศาสตร์กำหนดขึ้น รูปแบบนี้ใช้ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

๑.๑.๔ รูปแบบสมัยใหม่ หลักสูตรการผลิตครูเป็นหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) คู่ขนานกับหลักสูตรศาสตร์เฉพาะ เช่น หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) เช่น คณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ วิทยาการคอมพิวเตอร์ ฯลฯ และหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) คู่ขนานกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) เช่น สังคมวิทยา ฯลฯ เป็นการจัดการหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตโดยนำรหัสวิชาและรายวิชาของหลักสูตรคู่ขนานมาเป็นรายวิชาเอก จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของหลักสูตรคู่ขนาน นิสิตต้องเรียนครบตามโครงสร้างของทั้งสองหลักสูตร จึงจะมีสิทธิ์ได้รับทั้ง ๒ ปริญญา รูปแบบนี้ใช้ในมหาวิทยาลัยนเรศวรตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๐ สถาบันใดจะใช้หลักสูตรรูปแบบใดขึ้นอยู่กับนโยบายและบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะความพร้อม ด้านครู ในแต่ละสาขาวิชา

๑.๒ สถาบันผลิตครู ปัจจุบันมีสถาบันผลิตครูจำนวนมาก ประกอบด้วย สถาบันผลิตครูที่เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐเดิม จำนวน ๑๕ แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน ๔๐ แห่ง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน ๘ แห่ง มหาวิทยาลัยสงฆ์ จำนวน ๑ แห่ง

สถาบันการพลศึกษา จำนวน ๑ แห่ง (๑๗ วิทยาเขต) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน ๑ แห่ง (๘ วิทยาเขต) วิทยาลัยราชสุดาของมหาวิทยาลัยมหิดล และสถาบันผลิตครูของเอกชน อีกจำนวน ๓๘ แห่ง สามารถผลิตครูประมาณ ๕๐,๐๐๐-๖๐,๐๐๐ คนต่อปี แต่ความต้องการที่แท้จริงในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีจำนวนเพียง ๖,๐๐๐ คน

๑.๓ โครงการผลิตครูพันธุ์ใหม่ เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมครูมืออาชีพ โดยส่งเสริมให้คนดี คนเก่ง และมีอุดมการณ์ในวิชาชีพครูมาเรียนครู ผลิตครูในสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของหน่วยงานและพื้นที่ที่จะใช้ครู กำหนดเงื่อนไขผูกพันให้นิสิต/นักศึกษาในโครงการเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วต้องบรรจุเข้ารับราชการครูในพื้นที่ มีการคัดเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญและมีศักยภาพเป็นสถาบันผลิตครูในโครงการ สถาบันละ ๓ หลักสูตร สนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นทุนการศึกษาและงบดำเนินการตามโครงการผลิตครูพันธุ์ใหม่ในแต่ละหลักสูตร ดังนี้

๑.๓.๑ หลักสูตรครูระดับปริญญาตรี ๕ ปี จัดสรรเป็นเงินเหมาจ่าย ดังนี้

๑) ทุนการศึกษา	๖๙,๐๐๐ บาท/คน/ปี
๒) งบดำเนินการของสถาบัน	๑๕,๐๐๐ บาท/คน/ปี

๑.๓.๒ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ๑ ปี จัดสรรเป็นเงิน

เหมาจ่าย ดังนี้

๑) ทุนการศึกษา	๑๐๓,๕๐๐ บาท/คน/ปี
๒) งบดำเนินการของสถาบัน	๒๒,๕๐๐ บาท/คน/ปี

๒. ปัญหาการผลิตครู

๒.๑ การผลิตครูและการใช้ครูไม่สอดคล้องกัน บางสาขามีผลิตเกินความต้องการทำให้บัณฑิตตกงาน ในขณะที่บางสาขาเป็นที่ต้องการของหน่วยงานใช้ครู แต่ไม่มีผู้สมัครเข้าทำงาน

๒.๒ เกณฑ์อัตรากำลังครูกับความจำเป็นและความต้องการใช้ครูไม่สัมพันธ์กัน โดยการกำหนดอัตราส่วนครูต่อนักเรียน ทำให้มีอัตรากำลังครูลดลง โรงเรียนต้องขาดครูที่สอนบางกลุ่มสาระการเรียนรู้และขาดครูที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น ครูบรรณารักษ์ ครูแนะแนว ครูสอดแทรกศึกษา เป็นต้น ครูที่มีอยู่ต้องสอนหลายวิชาหลายชั้นเรียน และต้องทำงานอื่นนอกเหนือจากงานสอนอีก จัดว่าเป็นภาระงานที่หนักมาก

๒.๓ สถาบันผลิตครูไม่มีความเชื่อมั่นและไม่มีความภูมิใจในการผลิตครู จึงต้องการเป็นมหาวิทยาลัยที่ผลิตบัณฑิตสาขาอื่น ๆ มากกว่าการผลิตครู ด้วยการเพิ่มคณะและโปรแกรมวิชาอื่น ๆ ในสถาบัน

๒.๔ กระบวนการผลิตครูของสถาบันผลิตครู ส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบบรรยายให้ผู้เรียนครูได้ท่องจำความรู้ ผู้ใดท่องจำได้มากก็สอบได้คะแนนมาก เมื่อไปสอนเด็กก็สอนให้เด็กท่องจำแบบที่ตนเรียนมา

๒.๕ การไม่ประสานแผนการผลิตครู อาทิ โครงการคัดเลือกคนเก่งไปเรียนครู โดยให้ทุนการศึกษาแต่ไม่มีอัตราการบรรจุครูรองรับ โครงการคัดเลือกคนไปเรียนครูตามความต้องการ

ของพื้นที่ ไม่ได้สนับสนุนทุนการศึกษาแต่มีอัตราครูไว้รองรับ รวมทั้งโครงการที่มหาวิทยาลัยเปิดรับตรงเพื่อไปผลิตครูเอง ในลักษณะต่างคนต่างผลิต ทำให้มีการผลิตครูออกมาเกินความต้องการ

๒.๖ ในปัจจุบันสถาบันการผลิตครูไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและเอกชน จะมีคณะครุศาสตร์หรือคณะศึกษาศาสตร์เป็นจำนวนมาก ดังนั้น เมื่อมีการผลิตครูเป็นจำนวนมาก ก็จะทำให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสายวิชาชีพครูว่างงานเป็นจำนวนมาก และผู้ที่ได้รับการบรรจุเป็นครูก็ไม่ได้หมายความว่าบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่มีความสามารถ แต่อาจจะเป็นเพราะระบบอุปถัมภ์จึงทำให้สามารถบรรจุเป็นครูได้ และทำให้ได้ครูที่มีความรู้ความสามารถไม่ตรงตามสาขาวิชาที่ทำการสอน จึงทำให้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพและมาตรฐานของครูที่เข้าไปสู่กระบวนการเรียนการสอน

๓. ข้อเสนอแนะการผลิตครู

๓.๑ ควรมีการผลิตครูตามความต้องการของผู้ใช้ครูและผลิตครูดี ครูเก่ง มีความรับผิดชอบสูง มีมนุษยสัมพันธ์ รู้เท่าทันโลกและเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๓.๓ กระบวนการผลิตครู ต้องมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีระบบ มีคุณภาพ มีครูพี่เลี้ยง มีอาจารย์ที่ปรึกษา ต้องเน้นในเรื่องการปฏิบัติให้มาก และควรต้องมีการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๓.๔ การพัฒนาเส้นทางการเรียนวิชาชีพครู ควรเป็นดังนี้

๑) ผู้เรียนปริญญาตรี ๕ ปี ควรเรียนปริญญาโท เพียง ๑ ปี

๒) ผู้เรียนปริญญาตรี ๔ ปี ควรเรียนปริญญาโท ๒ ปี ไม่ต้องเรียนประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู

๓) ผู้เรียนหลักสูตรควบปริญญาตรี ๒ ปริญญา ๕ ปี ควรเรียนปริญญาโท เพียง ๑ ปี

๔) ควรเพิ่มหลักสูตรปริญญาตรี-โท ๖ ปี

๓.๕ ควรให้ทุนการศึกษาตามโครงการครุพันธุ์ใหม่ โดยพิจารณาเด็กในท้องถิ่นเป็นอันดับแรก เมื่อจบการศึกษาก็ให้ไปบรรจุเป็นครูยังท้องถิ่น เพื่อให้กลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตน

๓.๖ สถาบันผลิตครู ควรเพิ่มความเข้มข้นในการปลูกฝังจิตวิญญาณของความเป็นครูในหลักสูตร

๓.๗ ควรจัดสรรโควตาให้สถาบันผลิตครู เพื่อให้ผลิตครูตามสาขาวิชาที่มีศักยภาพ และตามความต้องการการใช้ครูในปริมาณที่เหมาะสม โดยรัฐต้องวางแผนอัตรากำลังในระยะยาว การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาเพื่อเป็นครูในชุมชน ควรให้ชุมชนจัดระบบการคัดเลือกอย่างโปร่งใส เลือกเด็กที่เป็นคนดี คนเก่ง มีจิตสาธารณะ มีจิตวิญญาณในความเป็นครูเข้ามาเรียนวิชาชีพครู หากเป็นไปได้ควรให้บุคคลที่เป็นกลางมาดำเนินการคัดเลือก

๓.๘ ควรพิจารณาปัญหาการผลิต การใช้ และการพัฒนาครูในองค์กรรวม เพราะปัจจุบันการผลิตครูมีจำนวนมากแต่ก็ยังมีปัญหาเรื่องขาดแคลนครู

๓.๙ สถาบันการผลิตครูจึงต้องมีการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตครู โดยลดจำนวนสถาบันการผลิตครู และให้ผลิตครูเฉพาะสาขาวิชาที่สถาบันนั้น ๆ มีความเชี่ยวชาญ

เท่านั้น รวมทั้งจะต้องมีการควบคุมจำนวนครูที่จะผลิตในแต่ละปี เพื่อไม่ให้ผู้ที่ไม่สามารถเรียนในสาขาวิชาอื่นได้ จึงมาเลือกเรียนในวิชาชีพครู ตลอดจนการผลิตครูรัฐบาลจะต้องสนับสนุนและทุ่มเทงบประมาณให้อย่างเพียงพอในการผลิตครูให้มีคุณภาพ

๓.๑๐ การผลิตครูพันธุ์ใหม่จะต้องมีการเพิ่มเกี่ยวกับความสามารถทางภาษา และระบบการสอนภาษาที่สองควรเป็นภาษาอังกฤษ เพราะเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารกันทั่วโลก ดังนั้น จึงต้องมีการส่งเสริมด้านภาษาควบคู่ไปกับอัตลักษณ์ความเป็นไทย มิใช่ปิดกั้นโดยไม่ส่งเสริมให้คนไทยเรียนรู้ภาษาอื่นเพิ่มเติม

การพัฒนาครู

๑. ปัญหาการพัฒนาครู

- ๑.๑ ไม่มีกองทุนพัฒนาอาชีพครู
- ๑.๒ ปัจจุบันครูต้องทำงานอย่างหนักในสถานศึกษา เพราะครูต้องทำงานอื่น ๆ เพิ่มขึ้นจากงานสอน เช่น งานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานแนะแนว งานห้องสมุด เป็นต้น
- ๑.๓ ขาดการวางแผนการผลิตครูที่เป็นระบบ ทำให้เป้าหมายและตัวชี้วัดในการพัฒนาครู ไม่ชัดเจน
- ๑.๔ การจัดอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา

๒. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาครู

- ๒.๑ ควรลดภาระงานอื่น ๆ ของครูลง ด้วยการเพิ่มอัตราครูสายสนับสนุนการสอนหรือเจ้าหน้าที่มาทำงานอื่นแทนครู เพื่อให้ครูสามารถทำงานสอนได้เต็มที่
- ๒.๒ รัฐบาลควรมีนโยบายที่จะนำโรงเรียนฝึกหัดครูกลับมาใหม่ และมีการพัฒนาครูให้เข้มข้นขึ้น ควรจัดการพัฒนาครูประจำการในปัจจุบันให้เป็นรูปธรรม โดยกำหนดกรอบ/เกณฑ์ที่สอดคล้องกับบริบทความจำเป็นและความต้องการของโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของครูด้วย โดยครูเป็นผู้ประเมินตนเอง ผู้บริหารประเมิน เพื่อนครูและนักเรียนประเมินครู การพัฒนาครูประจำการควรพัฒนาครูที่สอนระดับประถมศึกษาก่อน เนื่องจากเป็นช่วงการวางพื้นฐานความรู้ของนักเรียน กระบวนการพัฒนาครูต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีวิธีการพัฒนาที่หลากหลายและดำเนินการอย่างจริงจัง รวมทั้งมีการประเมินผลการพัฒนาและการตรวจสอบผลการพัฒนาเป็นระยะ ๆ
- ๒.๓ ควรสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเงื่อนไขที่ส่งเสริมคือ การสร้างพี่เลี้ยง (Facilitator หรือ Research Manager) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพัฒนาครู ควรให้ครูเลือกหลักสูตรพัฒนาตนเองในแต่ละปี ทั้งนี้ หลักสูตรการพัฒนาต้องผ่านความเห็นชอบจากหน่วยงานที่ดูแลหลักสูตรการพัฒนาครู

๒.๔ รัฐควรจัดสรรงบประมาณในรูปของงบประมาณรายหัวให้ครูแต่ละคนได้พัฒนาตนเองตามความจำเป็นและความต้องการอย่างเพียงพอและเหมาะสม

๒.๕ ควรส่งเสริมให้ครูได้ศึกษา เรียนรู้และพัฒนาตนเอง โดยการศึกษาจากตัวอย่างหรือต้นแบบที่ดี ให้ครูมีการพัฒนาแบบองค์รวมในโรงเรียน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาและความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

๒.๖ ควรสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันผลิตครูและหน่วยงานผู้ใช้ครู หรือให้สถาบันผลิตครูทำ MOU กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนาครูประจำการ ทั้งนี้ ควรส่งครูเข้ารับการพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของโรงเรียนด้วย โดยให้ครูพัฒนาความรู้ทั้งระบบทุก ๕ ปี หรืออย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

เนื่องจากการจัดประชุมเสวนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในทุกภูมิภาค เกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาครู : บนเส้นทางปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองครั้งนี้ ผู้เข้าประชุมเสวนาได้แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นอื่นที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตและพัฒนาครู คุณภาพของครูและคุณภาพของนักเรียน โดยมีประเด็นที่กล่าวถึงกันมาก ๒ เรื่อง คือ เรื่องสวัสดิการและสวัสดิภาพครู รวมทั้งมาตรฐานวิชาชีพครู จึงได้ประมวลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในเรื่องดังกล่าวมานำเสนอ ดังนี้

๑. สวัสดิการและสวัสดิภาพครู

๑.๑ ปัญหาสวัสดิการและสวัสดิภาพครู

๑.๑.๑ ครูขาดแรงบันดาลใจในการสอน เพราะการประเมินเพื่อขอมือ/ขอเลื่อนวิทยฐานะนั้น จะมุ่งเน้นการประเมินผลงานของครูจากเอกสารอย่างเดียว ไม่ได้ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน อีกทั้งการประเมินวิทยฐานะของครูเป็นการเพิ่มความยุ่งยากให้แก่ครูด้วย

๑.๑.๒ ครูที่เงินเดือนเต็มขั้นขาดแรงจูงใจในการสอน

๑.๑.๓ ครูที่ดีและมีความสามารถไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนได้ เนื่องจากระบบการแต่งตั้งผู้บริหารใช้วิธีการสอบคัดเลือก ทำให้ขาดนักบริหารที่มีความสามารถทางวิชาการ

๑.๑.๔ เกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลงานทางวิชาการสูงเกินไป การสร้างนวัตกรรมขึ้นมาใช้ประกอบการเรียนการสอน ต้องมีการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ/นวัตกรรมที่สร้างขึ้น การทดลองต้องมีกลุ่มตัวอย่างหรือประชากรจำนวนมากพอจึงจะมีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด เมื่อเป็นเช่นนี้ ครูดีและมีความสามารถของโรงเรียนขนาดเล็กจึงต้องย้ายไปโรงเรียนขนาดใหญ่เพื่อไปทำผลงานทางวิชาการมาประกอบการขอมือ/ขอเลื่อนวิทยฐานะ ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดครูที่ดีมีคุณภาพไป

๑.๑.๕ ผลตอบแทนที่ครูได้รับน้อยเกินไป ทำให้คนที่ดีและเก่งขาดแรงจูงใจในการที่จะมาเรียนวิชาชีพครู

LIERT

๑.๒ ข้อเสนอแนะ

๑.๒.๑ ครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง แต่มีค่าตอบแทนต่ำ รัฐบาลจึงควรต้องมีการปรับปรุงระบบเงินเดือนครู ให้มีเงินเดือนเริ่มต้นไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท มีค่าตอบแทนและเงินวิทยฐานะ จัดสวัสดิการและสวัสดิภาพให้ครูอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้ครูทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างเพียงพอ เทียบเท่าวิชาชีพชั้นสูงอื่น

๑.๒.๒ ควรส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู โดยเฉพาะครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การเลื่อนตำแหน่งไม่ควรมุ่งเน้นการพิจารณาจากผลงานทางวิชาการ แต่ควรพิจารณาจากคุณภาพของผู้เรียนเป็นหลัก การเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมของครู เชื่อมโยงไปถึงการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ นักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

๑.๒.๓ ควรเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครู เพื่อให้ครูมีกำลังใจในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการจัดสรรเงินเดือนครูให้เพียงพอกับการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน รวมทั้งการให้มี/เลื่อนวิทยฐานะและควรประเมินวิทยฐานะครูอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย ๒ ปี ต่อ ๑ ครั้ง

๑.๒.๔ ควรมีการโยกย้ายครูผู้สอนกลับไปยังสถานศึกษาในภูมิภาคของครู หรือย้ายตามความต้องการของครู เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการทำงานและลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

๑.๒.๕ ควรจัดสรรงบประมาณค่าตอบแทนให้ครูที่สอนเกินชั่วโมงที่กำหนด ครูที่ทำงานในวันหยุดราชการหรือครูที่ต้องทำงานล่วงเวลาทำงานปกติ

๑.๒.๖ ควรจัดสวัสดิการที่ดีให้กับครู เพื่อดึงดูดคนดี คนเก่ง เข้ามาเรียนครู

๑.๒.๗ ควรแสวงหากระบวนการประเมินวิทยฐานะครูที่ง่ายกว่าการประเมินวิทยฐานะแบบเดิม เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู หรือยกเลิกระบบวิทยฐานะและนำงบประมาณดังกล่าวไปเพิ่มเงินเดือนของครูให้มีจำนวนขึ้นมากขึ้น

๑.๒.๘ ควรมีการตรากฎหมายคุ้มครองสิทธิเสรีภาพครูที่กระทำความดีและมีความเสียสละ

๒. มาตรฐานวิชาชีพครู

๒.๑ ควรมีระบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูเพื่อเป็นต้นแบบที่ดีแก่ศิษย์

๒.๒ ควรมีการส่งเสริมให้ครูนำความรู้ไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ

LIART

บทที่ ๓ สรุป และข้อเสนอแนะ

จากรายงานการประชุมของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา และการจัดประชุมเสวนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นในเรื่อง “การผลิตและพัฒนาครู : บนเส้นทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” ในทุกภูมิภาค เพื่อรับทราบสภาพปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาครูในปัจจุบัน และสรุปเป็นข้อเสนอในการผลักดันการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองให้สัมฤทธิ์ผลตามกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยได้รวบรวมความคิดเห็นจากการประชุมคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา และการจัดประชุมเสวนาในภูมิภาค จำนวน ๔ ครั้ง ครั้งที่ ๑ จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๓ ณ กรุงเทพมหานคร ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ณ จังหวัดกระบี่ ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๓ ณ จังหวัดเชียงใหม่ และครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ ณ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยผู้ที่เข้าร่วมประชุมเสวนามาจากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหลากหลายอาชีพ จึงได้สรุปผลและข้อเสนอแนะจากการพิจารณาศึกษามานำเสนอดังนี้

สรุปผลการพิจารณาศึกษา

๑. การผลิตครู

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการผลิตครู ๔ รูปแบบ คือรูปแบบดั้งเดิม รูปแบบดั้งเดิมประยุกต์ รูปแบบใหม่ และรูปแบบสมัยใหม่ โดยมีสถาบันผลิตครูจำนวนมาก ทั้งที่เป็นสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน มีการจัดทำโครงการผลิตครูพันธุ์ใหม่ โดยคัดเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญและมีศักยภาพเป็นฝ่ายผลิตครู สนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นทุนการศึกษาแก่ผู้เข้าร่วมโครงการผลิตครูพันธุ์ใหม่ แต่การผลิตครูที่ผ่านมาพบว่า การผลิตครูและการใช้ครูไม่สอดคล้องกัน ขาดการประสานแผนการผลิตครูระหว่างหน่วยงานผลิตครูด้วยกัน มีการผลิตครูมากเกินไปในบางสาขา และน้อยเกินไปในบางสาขา ทำให้มีบัณฑิตครูตกงานและขาดแคลนครูในบางวิชาเกณฑ์อัตรากำลังครูกับความจำเป็นในการใช้ครูไม่สัมพันธ์กัน สถาบันผลิตครูไม่มีความเชื่อมั่น ไม่มีความภูมิใจในการผลิตครู กระบวนการผลิตครูเน้นการท่องจำ ครูจึงสอนให้นักเรียนท่องจำเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการผลิตครู ควรมีการควบคุมการผลิตครูให้ได้มาตรฐาน ควรมีการพัฒนาครูตามความต้องการของผู้ใช้ครู ให้ทุนการศึกษากับครูพันธุ์ใหม่ สถาบันการผลิตครูควรมีการปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครู และควรมีการวางแผนอัตรากำลังครูทั้งระบบ

LIRT

๒. การพัฒนาครู

สำหรับการพัฒนาครู ปัจจุบันมีหน่วยงานหลักของรัฐบาลเข้ามาดูแลการพัฒนาครู เพื่อให้ครูพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ โดยมีกระบวนการพัฒนาหลายรูปแบบ อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาหลัก ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู คือ ไม่มีกองทุนพัฒนาอาชีพครู ปัจจุบันครูต้องทำงานหนัก เพราะครูต้องทำงานอื่น ๆ นอกจากงานสอน และขาดการวางแผนพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการจัดอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาครู ควรลดภาระงานที่ไม่ใช่งานหลักของครู โดยเพิ่มบุคลากรที่ช่วยทำหน้าที่ยานธุรการให้กับโรงเรียน ควรมีการพัฒนาครูที่ทำงานมานานให้ทันกับความก้าวหน้า และการเปลี่ยนแปลง ควรสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนให้มากขึ้น หลักสูตรการพัฒนาครูต้องผ่านการเห็นชอบจากหน่วยงานที่ดูแลหลักสูตรการผลิตครู รัฐควรจัดสรรงบประมาณในรูปแบบของงบประมาณรายหัวให้ครูแต่ละคนได้พัฒนาตนเองอย่างเพียงพอ ควรส่งเสริมให้ครูได้ศึกษา เรียนรู้และพัฒนาตนเองจากตัวอย่างหรือต้นแบบที่ดี และควรสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันผลิตครูและผู้ใช้ครูในการพัฒนาครูประจำการด้วยการทำ MOU

๓. ด้านสวัสดิการและสวัสดิภาพครู

อาชีพครูในปัจจุบันไม่สามารถจูงใจ และเสริมสร้างกำลังใจในการทำงานของครูเท่าที่ควร ครูขาดแรงบันดาลใจในการสอน เพราะครูส่วนหนึ่งเงินเดือนเพิ่มขึ้น ครูที่มีความสามารถบางส่วนไม่สามารถเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้นได้ ครูที่มีคุณภาพในโรงเรียนขนาดเล็กในบางสาขาวิชาต้องย้ายเข้าโรงเรียนขนาดใหญ่ เพื่อให้สามารถทำผลงานขอเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้นได้ นอกจากนี้ผลตอบแทนของครูที่ได้รับยังต่ำเมื่อเทียบกับภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะ ควรหาแนวทางเพื่อส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูด้วยการจัดสรรเงินเดือนและสวัสดิการอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะควรเพิ่มสวัสดิการพิเศษอื่น นอกเหนือจากเงินเดือนปกติ การพิจารณาเลื่อนวิทยฐานะครู ควรจะมีกระบวนการและวิธีการที่เอื้อต่องานของครูโดยตรง ควรมีการโยกย้ายครูให้สอดคล้องกับความต้องการและจำเป็นของครู ควรมีการปรับปรุงระบบการจัดสวัสดิการที่ดีให้กับครู และควรมีการตรากฎหมายคุ้มครองสิทธิเสรีภาพครูที่ทำความดีและมีความเสียสละ

๔. มาตรฐานวิชาชีพครู

แนวทางการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับ คุณลักษณะ และคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการประกอบวิชาชีพครู โดยผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องนำมาตรฐานวิชาชีพเป็นหลักเกณฑ์ในการประกอบวิชาชีพ มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูเพื่อเป็นต้นแบบที่ดีแก่ศิษย์ และควรมีการส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะจากการพิจารณาศึกษา

จากการพิจารณาศึกษาข้อสรุปจากการประชุมคณะกรรมการการศึกษาและจากการจัดประชุมเสวนารับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องในวงการการศึกษาทุกภูมิภาค คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา มีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. การผลิตครู

๑.๑ ภาครัฐควรมีแผนแม่บทในการผลิตครูที่มีความสอดคล้องกับความต้องการในแต่ละสาขา และอัตรากำลังที่สามารถบรรจุได้ ในระยะ ๓-๕ ปี

๑.๒ ภาครัฐควรมีทิศทางและนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนงบประมาณและทุนการศึกษาในการผลิตครูตามแผนแม่บท โดยเฉพาะในส่วนที่ภาครัฐเห็นว่ามีความสำคัญเร่งด่วนต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย

๑.๓ ภาครัฐควรให้ความสำคัญกระบวนการผลิตครูของสถาบันผลิตครู ให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู

๑.๔ การผลิตครูในสถาบันอุดมศึกษา ควรจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนไทย เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้จริง

๑.๕ สถาบันผลิตครูควรร่วมมือกับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อทราบถึงความต้องการและความเคลื่อนไหวของสถานศึกษา รวมทั้งนโยบายการจัดการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด

๑.๖ สถาบันผลิตครูควรทำการศึกษาวิจัยเพื่อสำรวจความต้องการและการประเมินผลของผู้สำเร็จการศึกษาที่จบไปเป็นครูตามสังกัดต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

๑.๗ รัฐบาลควรทบทวนนโยบายการผลิตครู ซึ่งในปัจจุบันมีการรับนักศึกษาครูประมาณปีละ ๕๐,๐๐๐-๖๐,๐๐๐ คน แต่มีอัตรารองรับการบรรจุเพียง ๖,๐๐๐ อัตรา ต่อปี ซึ่งจะทำให้บัณฑิตตกงานเป็นจำนวนมาก และสิ้นเปลืองงบประมาณที่ใช้ในการผลิต

๑.๘ ครูพันธุ์ใหม่ต้องมีลักษณะต่างจากครูพันธุ์เก่า ที่มุ่งเน้นแต่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กเป็นหลัก ครูพันธุ์ใหม่ต้องสามารถสอนให้เด็กสามารถคิดวิเคราะห์ และสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ครูพันธุ์ใหม่ต้องทำหน้าที่เป็น Mentor ที่สามารถเป็นที่พึ่งและกระตุ้นให้เด็กไขว่คว้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะผลักดันให้เด็กสามารถมีความรู้หรือเก่งมากกว่าครูผู้สอน

๑.๙ ในปัจจุบันความรู้ทางวิชาการจะอยู่ในรูปของภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ แม้จะมีอยู่ในรูปของภาษาไทยบ้างก็เป็นส่วนน้อย ดังนั้น จึงควรทำให้ความรู้ทางวิชาการที่อยู่ในรูปของภาษาอังกฤษ เป็นความรู้ที่คนไทยสามารถค้นคว้าและรับรู้ได้อย่างแพร่หลาย ด้วยเหตุนี้

จึงต้องมีการผลักดันและส่งเสริมนโยบาย Bilingual ให้แก่คนไทยทุกคน รวมถึงคนในระดับรากหญ้า ให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะเป็นการรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย ในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ ตลอดจนทำให้คนไทยสามารถไปประกอบอาชีพที่ต้องใช้ความสามารถสูงในประเทศในกลุ่มอาเซียนได้ในอนาคต เพราะหากไม่มีการเตรียมการรองรับเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ก็จะมีคนต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก แต่คนไทยสามารถจะไปทำงานในต่างประเทศได้เฉพาะการใช้แรงงานที่มีผลตอบแทนต่ำเท่านั้น เพราะขาดความรู้ด้านภาษาอังกฤษ

๒. การพัฒนาครู

๒.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประเมินสมรรถนะของครูเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ การจัดทำแผนพัฒนาครู ควรต้องมีความสอดคล้องกับผลการประเมินสมรรถนะของครู มีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการยกระดับคุณภาพครูในระยะ ๓-๕ ปี

๒.๓ การพัฒนาครูควรเป็นการออกแบบการฝึกอบรมและพัฒนาในลักษณะของเทคนิคการฝึกอบรมสอนงานในขณะปฏิบัติงานจริง (On - the - job Training) เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อเวลาการทำงานของครู

๒.๔ รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างเครือข่ายของครูแกนนำ ครูดีเด่นที่ได้รับรางวัลในด้านต่างๆ เพื่อเป็นวิทยากรพี่เลี้ยงหรือเป็นครูแกนนำในการพัฒนาครูร่วมกับศึกษานิเทศก์หรือหน่วยงาน ในเขตพื้นที่เดียวกันหรือข้ามเขตพื้นที่ โดยแบ่งกลุ่มตามสาระการเรียนรู้

๒.๕ การฝึกอบรมและพัฒนาครูควรให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติหน้าที่

๒.๖ รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีความร่วมมือกับภาคเอกชนที่มีความชำนาญในการผลิตนวัตกรรมหรือสื่อการเรียนการสอนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

๒.๗ การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนในการส่งนักศึกษาในท้องถิ่น โดยคัดเลือกจากคนดีคนเก่งในท้องถิ่นเข้าศึกษาในสถาบันศึกษาที่ผลิตครู เพื่อให้เป็นครูในท้องถิ่นนั้น ๆ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครู โดยดำเนินการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับครูในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

๒.๘ หน่วยงานส่วนกลางควรมีหน้าที่ในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาครูในระดับชาติ

๒.๙ หน่วยงานส่วนกลางควรกระจายความรับผิดชอบในการพัฒนาครูให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้ศักยภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นตัวตั้ง และมีหน่วยงานซึ่งมีศึกษานิเทศก์และนักวิชาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกำลังหลัก รวมทั้งมีการทำงาน

ในลักษณะของการประสานพลัง (Synergy) กับสถาบันอุดมศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

๒.๑๐ การพัฒนาครูควรมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับมาตรฐานวิชาชีพครู

๓. ด้านสวัสดิการและสวัสดิภาพครู

๓.๑ ควรมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติงานหรือชั่วโมงการสอนขั้นต่ำของครู หากมีการปฏิบัติเกินกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ ให้จ่ายค่าตอบแทนเพิ่มตามชั่วโมงหรือภาระงานที่เพิ่มขึ้นต่อสัปดาห์

๓.๒ ควรมีการส่งเสริมให้ครูผลิตผลงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน และมีการประกวดผลงานดังกล่าวในระดับต่างๆ อย่างกว้างขวาง โดยนอกจากการยกย่องเชิดชูเกียรติครูแล้ว รัฐควรจัดสรรเป็นเงินรางวัล ตอบแทนให้แก่ครูที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

๓.๓ รัฐควรสนับสนุนสวัสดิการของครูโรงเรียนเอกชนให้มีความเท่าเทียมกับครูของรัฐบาล อาทิเช่น สวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร ตลอดจนโอกาสในการเข้าถึงการอบรมและพัฒนาวิชาชีพเนื่องจากโรงเรียนเอกชนเป็นหน่วยงานช่วยแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของรัฐบาล

๔. ด้านมาตรฐานวิชาชีพครู

๔.๑ ควรมีระบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูเพื่อเป็นต้นแบบที่ดีแก่ศิษย์

๔.๒ ควรมีการส่งเสริมให้ครูนำความรู้ไปถ่ายทอดแก่ศิษย์ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ

๔.๓ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันจัดให้มีการประมวลความเห็นเกี่ยวกับมาตรฐาน วิธีการประเมิน และปรับระดับความชำนาญตามประเภทงานต่างๆ ของครู ให้มีความเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องในวิชาชีพครูทั้งปวง เพื่อทั้งเป็นการพัฒนาวิชาชีพครู และพัฒนาระบบการยกระดับอาชีพครู

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา. รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิรูป
การศึกษาในทศวรรษที่สอง. กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๕๒.
- บันทึกการประชุมคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ครั้งที่ ๒๘/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๔
ธันวาคม ๒๕๕๑ เรื่อง การผลิตและการพัฒนาครู. ๒๕๕๒. เอกสารอัดสำเนา.
พิณสุดา สิริธังขันธ์. รายงานการวิจัย เรื่อง ภาพการศึกษาไทยในอนาคต ๑๐ - ๒๐ ปี.
กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๒.
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. ยุทธศาสตร์การพัฒนาครู คณาจารย์
และบุคลากรทางการศึกษา ปี ๒๕๔๙-๒๕๕๑. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์
และบุคลากรทางการศึกษา, ๒๕๔๙
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง
๒๕๕๕ (แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ ระยะที่ ๒ : ๒๕๕๓-๒๕๕๕). กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ม.ป.ป.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรอบทิศทางพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา
แห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๙). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๑.
- _____. ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑).
กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๒

ออกแบบและพิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๐ ๒๕๔๔ ๑๕๖๑, ๐ ๒๕๔๔ ๑๗๔๒, ๐ ๒๕๓๑ ๙๔๗๒, ๐ ๒๕๓๑ ๙๔๗๕

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand